

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В. о. завідувача кафедри міжнародної
економіки та світового господарства

_____ _____ Тетяна ШУБА

Протокол № 1 від “28” серпня 2025 р.

ПОЛОЖЕННЯ
про порядок формування індивідуальної освітньої траєкторії у частині
реалізації права здобувача вищої освіти на вільний вибір освітніх
компонентів на кафедрі статистики, обліку та аудиту

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення розроблено з метою конкретизації процедури формування переліку та подальшого вивчення здобувачем вищої освіти (ВО) освітніх компонентів (навчальних дисциплін) із циклу вільного вибору для першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти.

1.2. Положення розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (стаття 62, пункт 15) та Порядку формування індивідуальної освітньої траєкторії у частині реалізації права здобувача вищої освіти на вільний вибір освітніх компонентів, затвердженого Вченою радою Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна 03 липня 2025 року, протокол №18. Положення визначає процедуру проведення та оформлення запису здобувачів вищої освіти на вивчення вибіркового освітніх компонентів, передбачених відповідною освітньою програмою, навчальним планом підготовки бакалаврів та магістрів, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для відповідного рівня вищої освіти.

1.3. Вибір освітніх компонентів здійснюється здобувачем у процесі формування вибіркової частини індивідуального навчального плану з дотриманням послідовності вивчення (структурно-логічної схеми) та урахуванням пререквізитів таких освітніх компонентів.

Пререквізити – освітні компоненти, що передують вивченню певної навчальної дисципліни, та містять знання, уміння й навички, необхідні для її освоєння.

1.4. Для конкретизації планування та організації навчального процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план, який формується на підставі навчального плану відповідної освітньої програми та затвердженого переліку вибіркового дисциплін.

До переліку дисциплін робочого навчального плану входять обов’язкові навчальні дисципліни та дисципліни за вибором, які здобувачі вищої освіти обирають самостійно.

1.5. Навчальні дисципліни за вибором здобувача вищої освіти, або вибіркові навчальні дисципліни, – це дисципліни, які передбачені окремою освітньою програмою з метою формування індивідуальної освітньої траєкторії та задоволення освітніх і кваліфікаційних потреб здобувачів, посилення їх конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці тощо.

1.6. Вивчення здобувачами дисциплін за вибором здійснюється згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна.

1.7. Щороку, до 1 червня, університет оприлюднює на офіційному веб-сайті та в ПС «Деканат» затверджений відповідним наказом Каталог вибіркових освітніх компонентів Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (далі – Каталог).

1.8. Каталог містить повний перелік доступних для вибору навчальних дисциплін, і складається із двох розділів: 1. Загальноуніверситетські вибіркові навчальні дисципліни та 2. Фахові вибіркові навчальні дисципліни.

У Каталогі вказуються назви та коди пропонованих для вибору навчальних дисциплін з активними посиланнями на Google-форму (форму відповідної заяви для задоволення прав здобувачів на вибір навчальних дисциплін, що пропонуються для інших освітніх програм та рівнів вищої освіти), детальні анотації навчальних дисциплін Каталогу: пререквізити, короткий опис змісту, цілі навчання, обсяг у кредитах ЄКТС та годинах, форми підсумкового контролю, інформація про викладачів тощо.

1.9. Загальноуніверситетська вибіркова навчальна дисципліна – це освітній компонент, що забезпечує формування базових загальних компетентностей.

1.10. Фахова вибіркова навчальна дисципліна – це освітній компонент, який пропонується певною освітньою програмою та навчальним планом для вільного вибору здобувача, вивчення якої дозволяє поглибити фахові (спеціальні, предметні) компетентності щодо майбутньої професійної діяльності.

1.11. Вивчення вибіркових дисциплін починається не раніше, ніж з другого семестру першого навчального року у бакалаврів та першого семестру першого навчального року у магістрів (відповідно до навчального плану окремої освітньої програми).

2. ПОРЯДОК СТВОРЕННЯ КАТАЛОГУ ВИБІРКОВИХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ

2.1. Перелік фахових вибіркових навчальних дисциплін формується навчальним відділом на підставі службових записок факультетів/навчально-наукових інститутів щодо освітніх компонентів циклу професійної підготовки, які плануються до реалізації для здобувачів певних років навчання та рівнів вищої освіти у наступному навчальному році згідно з навчальними планами та освітніми програмами. Термін подання пропозицій на наступний навчальний рік – щорічно до 1 травня року поточного навчального року.

2.2. Мінімальний обсяг вибіркових освітніх компонентів, передбачених певною освітньою програмою та навчальним планом, повинен складати

2.2.1. Для освітньо-професійних програм першого (бакалаврського) рівня – не менше 60 кредитів ЄКТС, з них:

1) освітні компоненти циклу загальної підготовки (загальноуніверситетські вибіркові навчальні дисципліни) – 12 кредитів ЄКТС;

2) освітні компоненти циклу професійної підготовки (фахові вибіркові навчальні дисципліни) – 48 кредитів ЄКТС.

2.2.2. Для освітньо-професійних програм другого (магістерського) рівня – не менше як 24 кредити ЄКТС.

2.3. За бажанням здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти мають право, у межах загального обсягу кредитів ЄКТС, передбачених на вибіркові освітні компоненти відповідного рівня вищої освіти, обирати для вивчення загальноуніверситетські вибіркові навчальні дисципліни в обсязі не більше 6 кредитів ЄКТС.

2.4. Освітні програми і навчальні плани, які реалізуються університетом, повинні містити вибіркові освітні компоненти загальним обсягом:

2.4.1. Загальноуніверситетська вибірка навчальна дисципліна – 3 кредити ЄКТС.

2.4.2. Фахова вибірка навчальна дисципліна – 3 або 6 кредитів ЄКТС.

2.5. Зміст вибіркової навчальної дисципліни визначається її робочою програмою.

2.6. Для кожної освітньої програми кількісні квоти здобувачів вищої освіти у групі, які можуть вивчати певну вибірку дисципліну, встановлюються з дотриманням вимог щодо мінімальної кількості здобувачів вищої освіти у групах відповідно до пп. 2.3.-2.4. Положення про планування й звітування науково-педагогічних працівників Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна таким чином:

– за освітньо-професійною програмою «Міжнародна економіка» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – не менше 19 осіб у групі;

– за освітньо-професійною програмою «Міжнародна економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти – не менше 9 осіб у групі.

3. ПРОЦЕДУРА ВИБОРУ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ (НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН) ТА ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ГРУП

3.1. Здобувачі ознайомлюються з Каталогом: переліком вибірових освітніх компонентів, їхніми анотаціями, пререквізитами, обсягом у кредитах ЄКТС, результатами навчання, формою підсумкового контролю та іншими необхідними відомостями для подальшого формування вибіркової частини індивідуального навчального плану.

3.2. Вибір вибірових освітніх компонентів здійснюється здобувачами через Особистий кабінет студента в системі ПС «Деканат» у встановлені університетом терміни. Повторний вибір одного і того ж освітнього компоненту протягом всього періоду навчання не допускається.

3.3. Фахові вибірові навчальні дисципліни першого (бакалаврського) рівня вивчаються у 3,4,5,6,7,8 семестрах, форма контролю – залік або екзамен.

Фахові вибірові навчальні дисципліни другого (магістерського) рівня вивчаються у 1,2,3,4 семестрах, форма контролю – залік або екзамен.

Вибір здійснюється здобувачем через Особистий кабінет в ПС «Деканат».

3.4. Період обрання освітніх компонентів встановлюється щороку відповідним наказом університету.

3.5. Вибір освітніх компонентів циклу професійної підготовки (фахових вибірових навчальних дисциплін) здійснюється:

3.5.1. Для здобувачів першого (бакалаврського) рівня реєстрація на вибірові навчальні дисципліни з пропозицій освітніх програм відбувається наприкінці весняного семестру поточного навчального року на наступний навчальний рік.

3.5.2. Для здобувачів другого (магістерського) та третього (освітньо-наукового) рівнів реєстрація відбувається впродовж першого тижня першого семестру навчання (перша хвиля) на весь період навчання.

3.5.3. Для оптимізації формування навчальних груп процес вибору фахових вибірових навчальних дисциплін проводиться у дві хвилі:

1) перша хвиля: здобувачі здійснюють свій вибір у визначений період. Після її завершення, ПС «Деканат» аналізує кількість обраних дисциплін та формує навчальні групи з урахуванням мінімальної наповнюваності. Якщо на дисципліну зареєструвалася недостатня кількість здобувачів для формування навчальної групи, реєстрація на таку дисципліну скасовується, а дисципліна не пропонується для вибору у другій хвилі;

2) друга хвиля: здобувачі, які не змогли зареєструватися на обрані дисципліни у першу хвилю (через неформування навчальної групи), отримують можливість обрати дисципліни зі списку тих дисциплін, за якими успішно були сформовані навчальні групи під час першої хвилі.

3.5.4. Якщо здобувач протягом обох хвиль не здійснив свого вибору, ПС «Деканат» розподіляє таких здобувачів на дисципліни, за якими успішно були сформовані навчальні групи у другу хвилю.

3.6. Здобувачі, які виявили бажання обрати для формування індивідуального навчального плану вибірові навчальні дисципліни, передбачені навчальними планами інших освітніх програм/рівнів вищої

освіти/спеціальностей, повинні заповнити відповідну Google-форму (заяву), розміщену на офіційному сайті університету за активним посиланням відповідної навчальної дисципліни Каталогу.

Здобувач зазначає контактну інформацію про себе, навчальну дисципліну, яку бажає обрати для вивчення (назву, освітню програму, рівень вищої освіти, спеціальність), дані, що підтверджують виконання пререквізитів, достатніх для освоєння такої вибіркової навчальної дисципліни.

Заява здобувача опрацьовується навчальним відділом та протягом 1-го дня, далі передається відповідному факультету/ навчально-наукового інституту для прийняття рішення щодо можливості надання дозволу на вивчення обраної здобувачем навчальної дисципліни.

Відповідне рішення протягом 3-х робочих днів приймається комісією, до складу якої входять:

- 1) гарант освітньої програми, до вибіркової частини освітніх компонентів якої входить така навчальна дисципліна;
- 2) завідувач кафедри, що забезпечує реалізацію такої навчальної дисципліни;
- 3) науково-педагогічний та/або педагогічний працівник, який забезпечує викладання такої навчальної дисципліни;
- 4) гарант освітньої програми, на якій навчається здобувач, за згодою.

3.7. У окремих випадках, реєстрація може відбуватися відповідальними працівниками факультетів/навчально-наукових інститутів на основі письмових заяв здобувачів. Ці працівники забезпечують інформування студентів про деталі реєстрації шляхом надсилання повідомлень на електронну пошту здобувача.

3.8. Обрані вибіркові навчальні дисципліни стають обов'язковою складовою індивідуального навчального плану здобувача (обов'язковими для вивчення), а успішне їх опанування є умовою для здобуття відповідного ступеня вищої освіти.

3.9. У виняткових випадках та за наявності обґрунтованих причин, які унеможливають або значно ускладнюють вивчення раніше обраної дисципліни, здобувач має право змінити обрану ним вибірковою навчальну дисципліну на іншу.

Така зміна допускається протягом перших двох тижнів з початку навчального семестру, в якому передбачається вивчення відповідної навчальної дисципліни. Після закінчення цього терміну зміна вибору не допускається.

Здобувач, який бажає змінити обрану вибірковою навчальну дисципліну, подає на ім'я декана/директора факультету/навчально-наукового інституту, на якому він навчається, заяву з обґрунтуванням причини зміни вибору (наприклад, зміни професійних інтересів, накладання розкладу занять з іншими обов'язковими дисциплінами, зміни у стані здоров'я тощо) та вказати бажану нову вибірковою дисципліну.

Рішення про погодження або відмову у зміні вибіркової навчальної дисципліни приймається деканом/директором факультету/навчально-наукового інституту за погодженням з гарантом освітньої програми (у випадку фахових дисциплін) або навчальним відділом (у випадку загальноуніверситетських дисциплін) у триденний термін.

Здобувач, якому було погоджено зміну вибіркової навчальної дисципліни, зобов'язаний самостійно та у повному обсязі опанувати пропущений матеріал нової дисципліни. Повторна зміна вибірових дисциплін протягом одного і того ж семестру не допускається.

3.10.Здобувач в односторонньому порядку не може відмовитись від вибраного і затвердженого кафедрою блоку дисциплін. Самочинна відмова від вивчення курсу тягне за собою академічну заборгованість, за що здобувач може бути відрахований з університету.

3.11.Обрані дисципліни вносяться до робочих навчальних планів за відповідними освітніми програмами і визначають навчальне навантаження кафедри і конкретного викладача, яке розраховується до початку наступного навчального року.

4. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1. Зміни та доповнення до даного Положення вносяться та затверджуються на засідання Кафедри у тому ж порядку, що й саме Положення.